

Arbeid med kommuneøkonomi og kommunebudsjett

Kurs for LL-HT 13.- 14. november 2024



Desember

Kommunestyret/bystyret
vedtek handlingsplan og
neste års budsjett



Januar/februar

Årsrekneskap –
informasjonsmøte



Mai

Kommuneproposisjonen
vert lagt fram



Juni

Økonomisk
handlingsrom



Oktober

Rådmann/byråd legg fram
budsjettforslag



Oktober:
Framlegg
statsbudsjett

Mai:
Revidert
nasjonal-
budsjett

Re
m

Kjetil
Lene

De Regjeringen gir 5 milliarder ekstra til

Røde tall overalt. For barn som Anna og Linus blir ventetiden lenger.

Askøy vurderer eiendomsskatt. Færre sykepleiere i Alver. Skoler legges ned flere steder. Kommunene i Vestland melder om store underskudd.

raftig
sjon vi

tt i
iter»

Gut
st



is Bl
st

rt i d
ert fe



NRK TV

Marit Himle Pedersen, fylkesstyrer

Kommun

Debatt: Me er a

Over halvparten går med underskudd

De fleste av kommunene som går med underskudd, har nok sparepenger til å gå i balanse i 2024.

Kommune

Resultat

Sum

Høyanger	Overskudd	10mill
Austevoll	Overskudd	20mill
Solund	Overskudd	27mill

Tallene i tabellen er prognoser.
[Last ned datagrunnlaget](#)

Gloppen

Lærdal

Eidfjord

Øygarden

Fedje

Etne

Austrheim

Årdal

Bremanger

Overskudd

Underskudd

Overskudd

Tallene i tabellen er prognoser.
[Last ned datagrunnlaget](#)

Tallene i tabellen er prognoser.
[Last ned datagrunnlaget](#)

- Kan ikke huske å ha sett en så alvorlig situasjon

Her kan skulane bli nedlagt

Over halvparten går med underskudd

gå i balanse i 2024.

Sum

0
0
0
0
0
0
35k
2mill
5mill
5mill
6mill

Sum

-41mill
-32mill
-21mill
-19mill
-16mill
-10mill
-10mill
-10mill
-9mill
-5mill



Hva skjedde?



En perfekt storm!

Økte renteutgifter

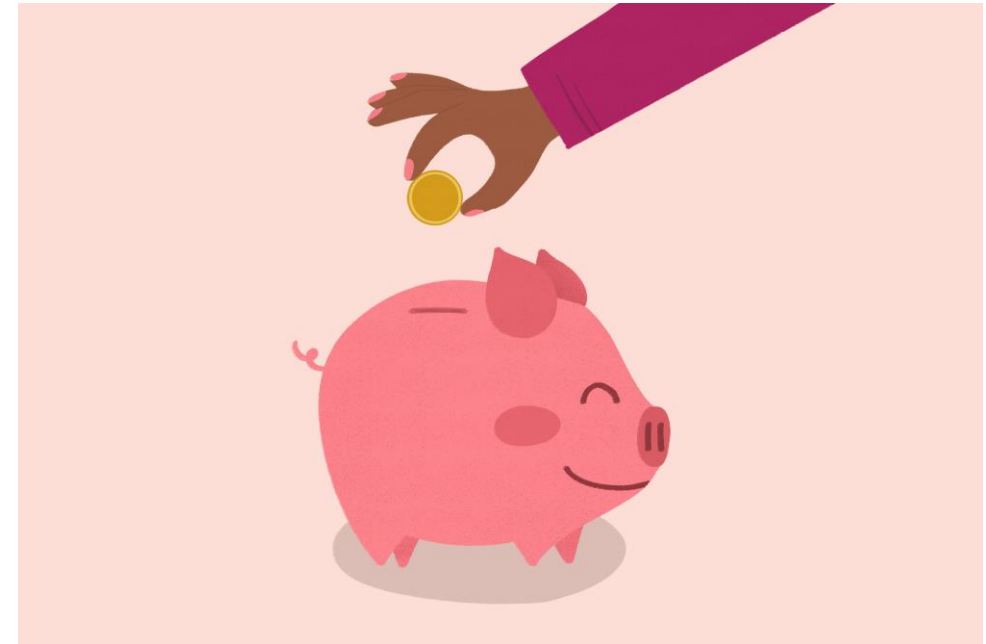
Prisvekst

Lavere skatteinngang

Samtidig: Kommunene bruker mer penger på tjenestene...

Kommunelov

- Driften – skal finansieres av løpende inntekter
- Driftsresultat – krav om positivt driftsresultat
 - Ca 1,7% i en kommune
 - Ca 4% i fylkeskommunen
- **Fond**
 - Til investeringer (unngå for høyt låneopptak)
 - Til «Magre tider» = NÅ
 - Fremtidige pensjonskostnader



HVIS IKKE KOMMUNEN HAR KONTROLL

«Register om betinget godkjenning
og kontroll»

Tips oss

Også kjent som

ROBEK

KOMMUNEØKONOMI. ROBEK-LISTA

24. c
lista
i fjo
Å h
moc



Andøy kommune er en av de kommunene som er på Robek-lista. Foto: Tore Meek/NTB

Vis mer

Stor økning av kommuner som havner på Robek-lista

seniorrådgiver Håvard Moe i KS-Konsulent til Fagbladet.

leieavtaler. I tillegg skal lovligheten av budsjettvedtakene deres kontrolleres av statsforvalteren.

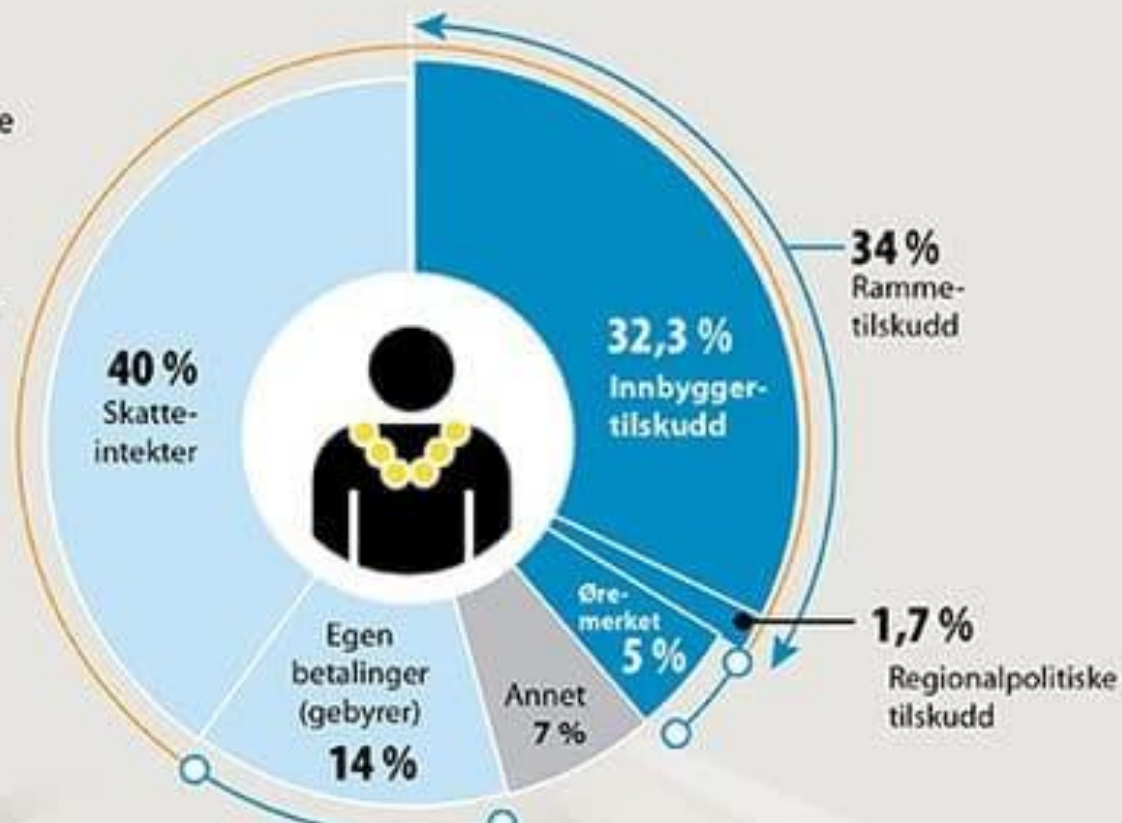
Hvor kommer pengene fra?

Slik får kommunene inntektene sine

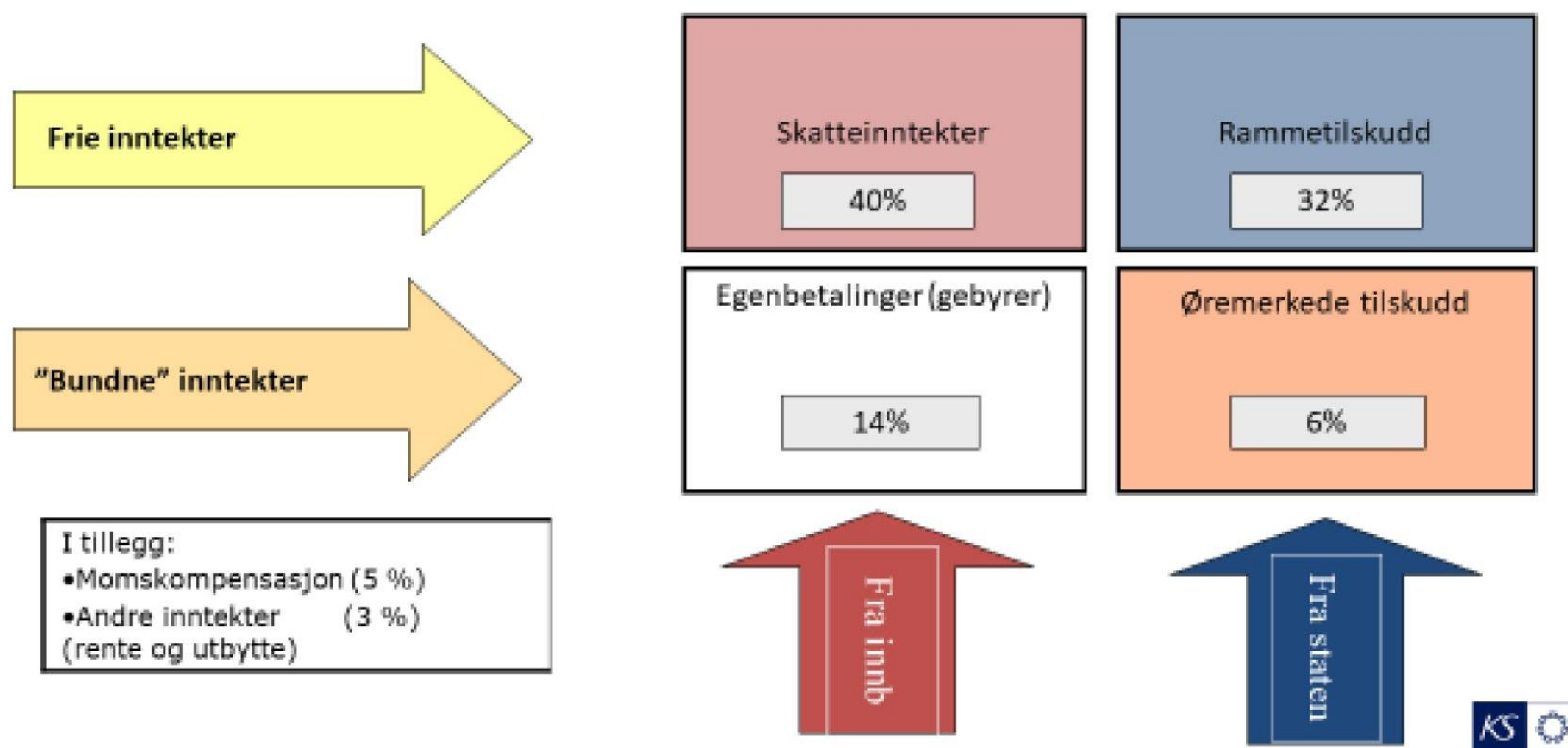
FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet



Finansiering av kommunesektoren



Skatteinntekter

Inntektsskatt

Formueskatt

Naturressursskatt
noen «heldige»

Kronikk | Skattepolitikk

Skatteflukten til Sveits har skjulte



Rune Bye, avdelingsdirektør for kommuneøkonomi i KS, varsler skattesvikt i kommunesektoren i 2024. Foto: Magnus Knutsen Bjørke

– Skatten vil svikte i 2024

Skatteinntektene øker mindre enn antatt i statsbudsjettet og kommuneproposisjonen for 2024. Det skaper problemer landet rundt.

Inntektsutjevning – ta fra de rike...

- Gjør at de fleste kommuner minimum havner på 93 prosent av de gjennomsnittlige skatteinntektene.
- Noen kommuner havner på 110 – 150% av gjennomsnittlig skatteinngang.

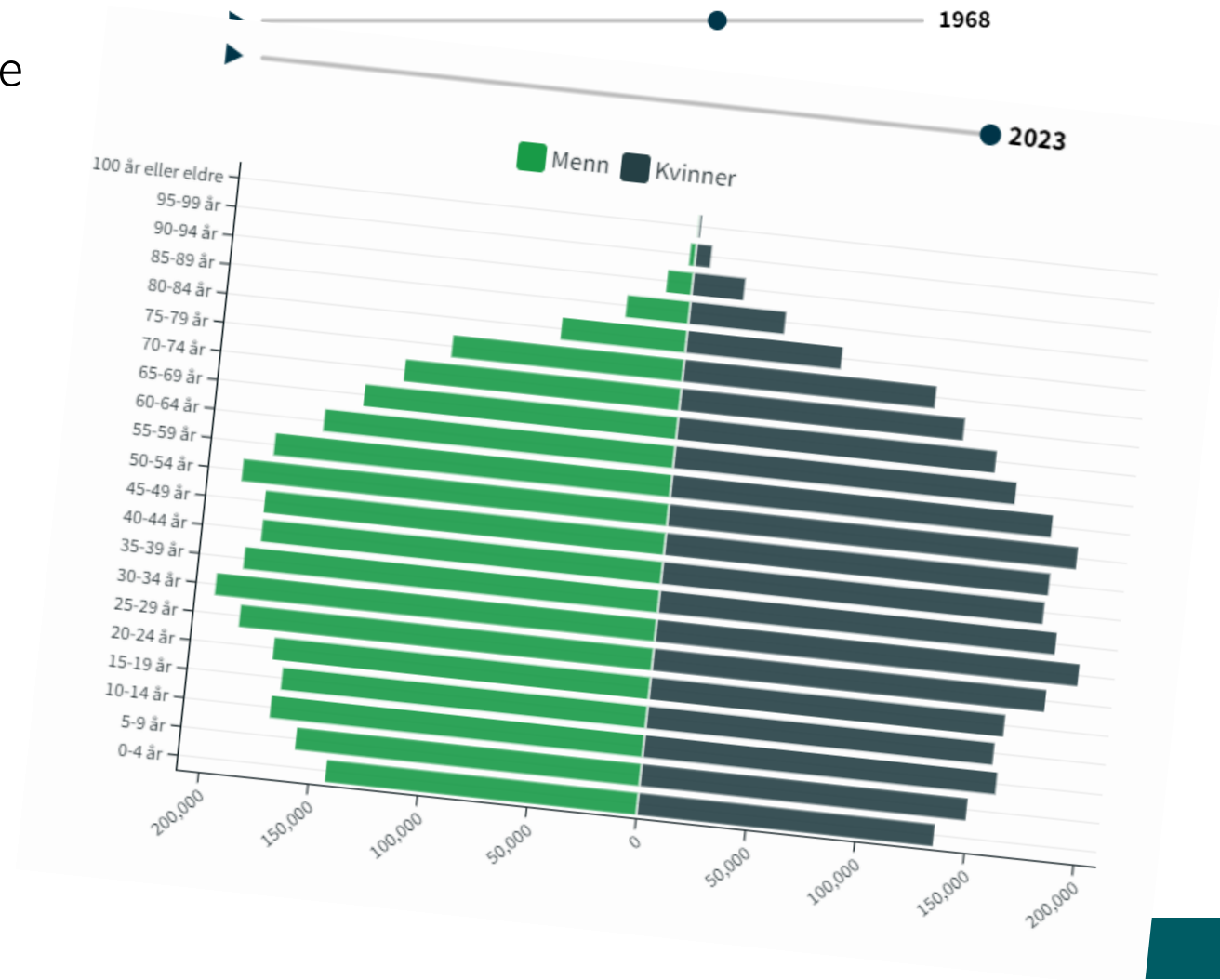


Derfor «rike» og «fattige» kommuner

Utgiftsutjevningen

- Målet 100 prosent utjevning
- Statistiske analyser som skal vurdere hvilke faktorer som påvirker kommunens kostnader til ulike sektorer, blant annet grunnskole og barnehage
- Faktorer som kommunene selv ikke kan påvirke?
- Denne delen av inntektssystemet er mindre preget av politisk diskusjon
- Kostnadsnøkler

DEMOGRAFI



Utgiftsutjevning...

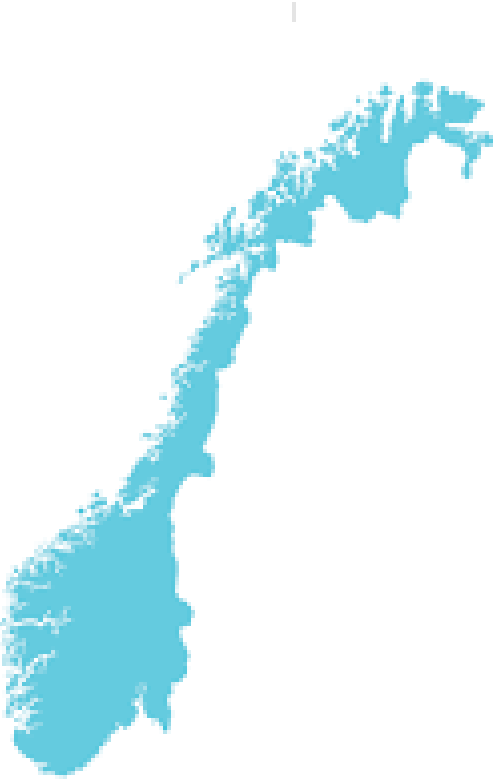
Askøy

Kriterium	Vekt	Kriterieindeks
Innbyggere 0 år	0,0024	1,0204
Innbyggere 1-5 år	0,1445	1,1119
Innbyggere 6-12 år	0,1654	1,2778
Innbyggere 13-15 år	0,0741	1,2959
Innbyggere 16-22 år	0,0227	1,1202
Innbyggere 67-79 år	0,0659	0,9003
Innbyggere 80-89 år	0,0633	0,7928
Innbyggere 90 år og over	0,0395	0,7068

Bremanger

Kriterium	Vekt	Kriterieindeks
Innbyggere 0 år	0,0024	0,7081
Innbyggere 1-5 år	0,1445	0,8608
Innbyggere 6-12 år	0,1654	0,7983
Innbyggere 13-15 år	0,0741	1,0028
Innbyggere 16-22 år	0,0227	1,0576
Innbyggere 67-79 år	0,0659	1,3327
Innbyggere 80-89 år	0,0633	1,7214
Innbyggere 90 år og over	0,0395	2,2312

Regionalpolitiske tilskudd – i tillegg



Distriktstilskudd Sør-Norge

Distriktstilskudd Nord-Norge

Veksttilskudd (vekst i folketall)

Storbytilskudd

Grunnskoletilskuddet (sum per skole)

Eksempelet Sveio😊

Totalt rammetilskot for Sveio kommune, eksklusive inntektsutjamning:

Tilskot	Heile kroner*
Innbyggjartilskot	223 516 000
Distriktstilskot Sør-Noreg	1 835 000
Distriktstilskot Nord-Noreg	0
Veksttilskot	0
Storbytilskot	0
Skjønstilskot	3 000 000
Totalt rammetilskot for Sveio kommune 2025 (tabell 1-k, kolonne 7)	228 351 000

**I tabelldelen er beløpa runda av til heile 1 000 kroner*

Sum rammetilskot for Sveio kommune 2025 = 228 351 000 kroner

I tabell 1-k er dei ulike tilskota runda av til heile 1 000 kroner, og samla rammetilskot for Sveio kommune er difor 228 351 000 kroner.

.

[Inntektssystemet for kommunar og fylkeskommunar 2025](#)

[KOSTRA - regjeringen.no](#)

[Regelverk og veiledere om økonomiforvaltning i kommuner og fylkeskommuner mv. - regjeringen.no](#)

Meiner kommun gå i oss sjølv

Arbeidarpartiet inviterer til «ry
reglar i kommunane. Høgre og



LOVKRAV: Statlege pålegg, normer og lo
KS. I Voss ber ordførar Tonje Ljones Såkv
FOTO: TURID ROGNE / NRK



Illustrasjonsfoto: Ole Martin Wold

Den økonomiske krise i kommunane syner kor viktig lærarnorma er

Debatt: Lærarnorma sikrar eit minimum av ressursar i klasseromma.

Vis mer

Den økonomiske krise i kommunane syner kor viktig
lærarnorma er

Lærernormen i fare

- Lærernormen er en **minstenorm**
- Den sikrer **ressurser** til skolen
- Uten den – går pengene til **andre sektorer**



GJØR EN POLITIKER KLOKERE

Opplæringslova og barnehagelova – ikke valgfritt å følge en lov...

- Ressurssikringar: PASS PÅ
 - Bemanningsnorm
 - Pedagognorm
 - Lærarnorm

Still konkrete spørsmål – etterspør om foreslått budsjett gjør at en kan oppfylle lovens krav

- Kan en spare penger hvis elevtallet i en kommune synker?

- En liten nedgang på alle skolene?
- Like mange klasser/grupper...

Politikere må opplyses!



Statsforvalteren Trøndelag – tilsyn med Stjørdal kommune

Statsforvalterens reaksjon – varsel om pålegg om retting

Statsforvalteren har i tilsynet avdekket brudd på regelverket. Vi varsler gjennom dette brevet at vi vil fatte vedtak hvor vi pålegger Stjørdal kommune å rette opp følgende forhold, jf. oppl. § 29-2 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

1. Kommunen har ansvaret for at forholdstallet mellom elever og lærere blir oppfylt, jf. oppl. § 28-1 første ledd andre punktum, jf. opplæringsforskriften § 12-19. Dette innebærer at:
 - 1.1. På en grunnskole skal forholdet mellom elever og lærere i ordinær undervisning i gjennomsnitt maksimalt være
 - a. 15 elever per lærer på 1. til 4. trinn
 - b. 20 elever per lærer på 5. til 7. trinn
 - c. 20 elever per lærer på 8. til 10. trinn

Kommunen har rett til å uttale seg før vi fatter vedtak, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 16. Dere kan uttale dere om alt i dette tilsynsbrevet, både vår beskrivelse av faktum, vår forståelse av loven, vår vurdering av kommunens praksis, vår konklusjon og reaksjon. Hvis dere mener at brevet inneholder feil, bør dere begrunne hvorfor.

På bakgrunn av ev. uttalelse fra kommunen, vil vi vurdere om det er grunnlag for å endre innholdet i tilsynsbrevet. Hvis vi opprettholder vår konklusjon om at tilsynet har avdekket brudd på regelverket, fatter vi vedtak i saken.

Frist for uttalelse settes til 11.10.2024.

Statsforvalterens observasjon

Som beskrevet innledningsvis i tilsynsbrevet, viser kommunens budsjettvedtak at elevene og skolene, eksempelvis

de ikke oppfyller kravene til lærere på 9 av 13 skoler i kommunen. Dette innebærer at Stjørdal kommune bryter kravet i opplæringsforskriften § 12-19.

På bakgrunn av dette, med bakgrunn i en samlet vurdering av kommunens budsjettstyring, skriver statsforvalteren at kommunen ikke fullt ut når kravene.

HVORDAN?

- Bekymringsmeldinger
- Avvik
- Det går an å ta kontakt med statsforvalteren

[Meld fra om kritikkverdig forhold | Statsforvalteren.no](https://statsforvalteren.no)



LOVLIGHETSKONTROLL AV VEDTAK I KOMMUNESTYRET

§ 27-1 Kommuneleien

- Tre eller flere medlemmer **av kommunestyret eller fylkestinget** kan sammen kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Et slikt krav må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet. Fristreglene i [forvaltningsloven § 30](#) gjelder. Kravet skal settes fram for det organet som traff vedtaket. Hvis organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til departementet.
- Hvis særlige grunner tilsier det, kan departementet på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig.

[Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneleien\) - Lovdata](#)

Statsbudsjettet 2025

STATSBUDSJETTET 2025

Forslag:

Styrke bemanning i barnehagen (250 millioner av kommunenes frie inntekter)

Budsjettforhandlinger med SV...

Økt rammetilskudd begrunnet i satsing på økt bemanning (i kroner)	
Kommune	
4601 Bergen	13 114 393
4602 Kinn	780 187
4611 Etne	183 201
4612 Sveio	258 761
4613 Bømlo	551 937
4614 Stord	867 592
4615 Fitjar	142 819
4616 Tysnes	132 454
4617 Kvinnherad	589 807
4618 Ullensvang	493 786
4619 Eidfjord	43 478
4620 Ulvik	49 132
4621 Voss	737 292
4622 Kvam	381 479
4623 Samnanger	111 814
4624 Bjørnafjorden	1 175 171
4625 Austevoll	240 813
4626 Øygarden	1 796 386
4627 Askøy	1 358 283
4628 Vaksdal	173 510
4629 Modalen	17 454
4630 Osterøy	367 614
4631 Alver	1 353 392
4632 Austrheim	130 839
4633 Fedje	23 601
4634 Masfjorden	76 323
4635 Gulen	101 853
4636 Solund	33 248
4637 Hyllestad	57 119
4638 Høyanger	174 048
4639 Vik	114 551
4640 Sogndal	553 687
4641 Aurland	82 111
4642 Lærdal	97 546
4643 Årdal	233 948
4644 Luster	243 236
4645 Askvoll	133 127
4646 Fjaler	129 941
4647 Sunnfjord	1 013 507
4648 Bremanger	151 568
4649 Stad	432 405
4650 Gloppen	265 043
4651 Stryn	328 667

Budsjett

SV setter av 1,2 milliarder kroner til økt bemanning i barnehagene

**SV før
forhø
millia**

I sitt alternative budsjett legger SV inn en betydelig sum til økt bemanning i barnehagene. – At SV nå signaliserer at dette er en av sine viktigste prioriteringer i budsjettforhandlingene er godt nytt for alle barn i barnehagen, sier leder i Utdanningsforbundet, Geir Røsvoll.

SVs alternative budsjett legges fram torsdag 7. november. I en pressemelding til NTB avslører SV at de legger inn 1200 millioner kroner til økt bemanning i barnehagene. Partiet sier at behovet er skrikende stort.

I sitt alternative statsk
presse på for gjenno

– I både private og kommunale barnehager er det ganske kritisk lav bemanning veldig mange steder. Vi hører forferdelige historier om barn, hvor det nesten er på grensen til omsorgssvikt. I tillegg er det mange fortvilte ansatte, sier utdanningspolitisk talsperson Grete Wold til NTB.

Wold viser også til at mange barnehagelærere slutter i sektoren.

Med 1,2 milliarder kroner mer, vil det kunne ansettes 1574 flere barnehagelærere i barnehagene, ifølge tall SV har hentet inn fra Finansdepartementet.

SVs finanspolitiske talsperson understreker at dette er en viktig prioritering for partiet.

Diskusjon i grupper

- Kjem utfordringsbiletet tydeleg fram? Er dette biletet i tråd med våre medlemmar si oppleving av utfordringane i kvardagen?
Ekstralekse for dei ivrigaste: er det skilnad i måten utfordringane vert skildra i dei ulike sektorane, td skule, barnehage, helse, teknisk m.v.
- Kjem konsekvensane av evt økonomiske nedskjeringar tydeleg fram?
- Ser vi spor av involvering av leiarar og tillitsvalde i teksten? Vert det referert til korleis tillitsvalde og leiarar skildrar utfordringane?
- Framgår det tydeleg om budsjettframlegget inneber ei vidareføring, ein reduksjon eller ei styrking av drifta?



post@utdanningsforbundet.no

24 14 20 00

www.utdanningsforbundet.no